

5. Асоціація автовиробників України «УкрАвтопром» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrautoprom.com.ua>
6. Автомобили мира 2012: автомобильная энциклопедия. – М. : Третий Рим, 2011. – 216 с.
7. Сокол М. Маркетинг на рынке легковых автомобилей / М. Сокол. – К. : Альфа Реклама, 2012. – 500 с.
8. Сайт інформаційно-аналітичної групи «Autoconsulting» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.autoconsulting.com.ua/>
9. Dennis J. Cahill. Lifestyle Market Segmentation / Dennis J. Cahill // Haworth Press. – 2006. – 184 p.
10. Офіційний сайт імпортера Renault в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.renault.ua>
11. Офіційний сайт Волжського автомобільного заводу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vaz.kiev.ua/>
12. Офіційний сайт Запорізького автомобільного заводу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zaz.ua/>

REFERENCES

- Asotsiatsiia avtovyrobnykiv Ukrainy «UkrAvtoprom». <http://ukrautoprom.com.ua>
- Avtomobili mira 2012 [Cars in the world in 2012]. Moscow: Tretiy Rim, 2011.

- Butenko, N. V. "Sehmentatsiia rynku tovariv promyslovoho pryznachennia" [Market segmentation of industrial goods]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 2(117) (2011): 3-10.
- Dennis, J. Cahill. *Lifestyle Market Segmentation*: Haworth Press, 2006.
- Kyshchun, V. A. "Klasyfikatsiia lehkovykh avtomobiliv – miniveniv, pozadorozhnykiv i sportkariv" [Classification cars - minivans, sports cars and SUVs]. *Visnyk DAAT*, no. 4 (2012): 27-35.
- Ofitsiynyi sait importera Renault v Ukraini. <http://www.renault.ua>
- Ofitsiynyi sait Volzhskoho avtomobilnoho zavodu. <http://vaz.kiev.ua/>
- Ofitsiynyi sait Zaporizkoho avtomobilnoho zavodu. <http://www.zaz.ua>
- Sterniuk, O. B. "Osoblyvosti asortymentnoi polityky avtomobilebudivnoho pidpriemstva v umovakh kryzy" [Features assortment policy automobile company in crisis]. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 640 (2009): 400-406.
- Sokol, M., and Khanenko, H. "Ukrainska klasyfikatsiia lehkovykh avtomobiliv" [Ukrainian classification of cars]. *Marketynh v Ukraini*, no. 1 (2012): 33-37.
- Sokol, M. *Marketing na rynku legkovykh avtomobiley* [Marketing on the passenger car market]. Kyiv: Alfa Reklama, 2012.
- Sait informatsiino-analitychnoi hrupy «Autoconsulting». <http://www.autoconsulting.com.ua/>

УДК 338.3.492

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

ВОЛОЩУК Т. Г.

УДК 338.3.492

Волощук Т. Г. Тенденції розвитку експортного потенціалу олійно-жирової галузі

Наголошено, що продукція олійно-жирової галузі є важливою складовою експорту України. Узагальнено погляди вітчизняних і російських науковців щодо тлумачення поняття «експортний потенціал». Запропоновано авторське визначення експортного потенціалу олійно-жирового підприємства (корпорації) як максимальної здатності конкретної структури олійно-жирової галузі забезпечувати пріоритетні позиції на відповідному сегменті зовнішнього ринку протягом тривалого періоду часу. Конкретизовано роль експортного потенціалу у зовнішньоекономічній діяльності підприємств олійно-жирової галузі. Наведено перелік найбільших вітчизняних експортерів соняшникової олії. Обґрунтовано ієрархічну структуру експортного потенціалу олійно-жирового підприємства. Наведено динаміку експорту соняшникової олії протягом 2010 – 2011 і 2011 – 2012 маркетингових років. Розроблено аргументовані рекомендації щодо підвищення експортного потенціалу олійно-жирової галузі та підприємств зокрема.

Ключові слова: асоціація «Укроліяпром», експортний потенціал, олійно-жирова галузь, соняшникова олія.

Рис.: 2. **Бібл.:** 12.

Волощук Тетяна Георгіївна – науковий співробітник, Науково-дослідний інститут Черкаського державного технологічного університету (бул. Шевченка, 460, Черкаси, 18006, Україна)

E-mail: yanka79@mail.ru

УДК 338.3.492

UDC 338.3.492

Волощук Т. Г. Тенденции развития экспортного потенциала масложировой отрасли

Отмечено, что продукция масложировой отрасли является важной составляющей экспорта Украины. Обобщены взгляды отечественных и российских ученых относительно толкования понятия «экспортный потенциал». Предложено авторское определение экспортного потенциала масложирового предприятия (корпорации) как максимальной способности конкретной структуры масложировой отрасли обеспечивать приоритетные позиции на соответствующем сегменте внешнего рынка на протяжении длительного периода времени. Конкретизована роль экспортного потенциала во внешнеэкономической деятельности предприятий масложировой отрасли. Приведен перечень крупнейших отечественных экспортеров подсолнечного масла. Обоснована иерархическая структура экспортного потенциала масложирового предприятия. Приведена динамика экспорта подсолнечного масла в течение 2010 – 2011 и 2011 – 2012 маркетинговых годов. Разработаны аргументированные рекомендации по повышению экспортного потенциала масложировой отрасли и предприятий в частности.

Ключевые слова: ассоциация «Укролияпром», экспортный потенциал, масложировая отрасль, подсолнечное масло.

Рис.: 2. **Библ.:** 12.

Волощук Татьяна Георгиевна – научный сотрудник, Научно-исследовательский институт Черкасского государственного технологического университета (бул. Шевченко, 460, Черкассы, 18006, Украина)

E-mail: yanka79@mail.ru

Voloshchuk T. H. Tendencies of Development of Export Potential of the Fat-and-Oil Industry

The article marks that the products of the fat-and-oil industry is an important component of the Ukrainian export. It generalises views of domestic and Russian scientists with respect to interpretation of the "export potential" notion. It offers the author's definition of the export potential of a fat-and-oil enterprise (corporation) as a maximal ability of a specific structure of the fat-and-oil industry to ensure the priority positions at the relevant segment of the foreign market during a long period of time. It specifies the role of the export potential in foreign economic activity of enterprises of the fat-and-oil industry. It provides a list of major domestic exporters of sunflower oil. It justifies a hierarchical structure of the export potential of a fat-and-oil enterprise. It shows dynamics of sunflower oil export during 2010 – 2011 and 2011 – 2012 marketing years. It develops justified recommendations on increase of the export potential of the fat-and-oil industry and enterprises in particular.

Key words: Ukroliaprom association, export potential, fat-and-oil industry, sunflower oil.

Pic.: 2. **Bibl.:** 12.

Voloshchuk Tetyana H. – Research Associate, Research Institute of the Cherkasy State Technological University (bul. Shevchenka, 460, 18006, Ukraine)

E-mail: yanka79@mail.ru

Процеси глобалізації суттєво змінюють функціонування національних економічних систем, вносячи відповідні корективи в їх розвиток. Економіка України значно втратила динамічність розвитку після хвилі світової фінансової кризи 2008 – 2009 рр. Відновлення економічного потенціалу – першочергове завдання урядових структур і політичних партій.

Олійно-жирова галузь економіки України виявилась найбільш стійкою не лише до зовнішніх негативних чинників, але й до так само непередбачуваних внутрішніх.

Необхідно також зазначити, що продукція олійно-жирової галузі національних виробників – соняшникова, кукурудзяна та інші рослинні олії, маргарин є важливими харчовими продуктами, які регулярно вживає населення України.

Природні кліматичні умови, сприятливі для вирощування соняшника, кукурудзи, сої ґрунти, модернізована матеріально-технічна база сприяють забезпеченню відповідними продуктами не лише вітчизняного споживача, але й зарубіжного.

Водночас, для поставок цих продуктів на експорт вітчизняним товаровиробником необхідно забезпечити відповідну до міжнародних стандартів якість продукції, провадити гнучку цінову політику, отримати певні міжнародні квоти, що в сукупності забезпечує просування цих видів продукції на зовнішні ринки.

Для вирішення цієї складової експортної діяльності підприємств олійно-жирової галузі треба з'ясувати можливості виходу на зовнішні ринки і, зокрема, роль експортного потенціалу.

Метою статті є узагальнення наявних підходів до трактування поняття «експортний потенціал», обґрунтування його складових і його роль у експортній діяльності підприємств зазначеної галузі.

Завданнями статті є:

- ✦ узагальнити погляди вчених щодо поняття «експортний потенціал»;
- ✦ обґрунтувати складові та ієрархічну структуру експортного потенціалу;
- ✦ конкретизувати роль експортного потенціалу в зовнішньоекономічній діяльності підприємств олійно-жирової галузі;
- ✦ розробити рекомендації щодо підвищення ефективності використання експортного потенціалу олійно-жирової галузі.

Методи, які використані в дослідженні, – логічного і аналітичного спрямування, дозволяють виконувати дослідження відповідно до зазначених завдань.

Забезпечення ритмічності виробничого процесу, налагодження дієвої системи моніторингу внутрішнього та зовнішнього ринків, оптимальний менеджмент та гнучкий маркетинг є вагомими завданнями сучасних бізнесових структур.

Вітчизняні корпоративні структури олійно-жирової галузі, незважаючи на відносно сприятливі умови ведення бізнесу, зокрема і на зовнішньому ринку, повинні приділяти належну увагу саме експортному потенціалу, як такому, який формує умови розширення обсягів виробництва і забезпечує динамічність прибуткової діяльності.

Питанням обґрунтування категоріальної сутності з наукових підходів поняття «експортний потенціал» присвятили свої праці як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: І. Ансоф, В. Арханов, С. Белова, Ю. Дінець, А. Задов, Ю. Одесов,

А. Онищенко, А. Самоукін, Є. Фігурнов, Д. Черніков, Д. Шевченко та інші.

Необхідно зазначити, що поняття «експортний потенціал» з'ясовується з різних позицій – так, в економічній літературі зустрічаються тлумачення щодо експортного потенціалу країни, регіону, підприємства. Надамо окремі із них.

М. Скрипченко подає визначення потенціалу на рівні економіки країни: «Потенціал як категорія означає ступінь потужності, сукупність людських і матеріальних ресурсів національної економіки, мобілізацію справжніх і прихованих можливостей ефективного використання, перерозподілу та відтворення ресурсів країни для стабільного економічного розвитку в інтересах суспільства, спроможність наявних засобів забезпечити максимально можливий рівень виробництва товарів і послуг з дотриманням норм економічної безпеки держави» [1, с. 64].

Досить розлого досліджено у вітчизняній економічній літературі поняття «експортного потенціалу».

Так, у Економічній енциклопедії за редакцією С. Мочерного подається визначення експортного потенціалу на рівні країни: «Експортний потенціал – потенційна спроможність і можливість країни експортувати наявні та нараховувати експорт нових виробів, ресурсів послуг» [9].

Відповідно, доволі ґрунтовно досліджуються проблеми визначення, формування та використання експортного потенціалу на рівні регіону.

Так, на думку І. Єлькіна, складові, які визначають розвиток території, можливо звести до п'яти таких значущих елементів: інноваційний потенціал, трудовий потенціал, інвестиційний потенціал, експортний потенціал, виробничий потенціал. Таким чином, експортний потенціал представляє складову соціально-економічного потенціалу регіону, а саме – є його елементом [3].

І. Савельєв розглядає структуру експортного потенціалу на рівні регіону як категорію, яка поєднує тлумачення таких економічних складових: фінансовий потенціал, промислові ресурси, маркетинговий потенціал, конкурентоспроможність [4].

М. Сейфуллаєва і В. Капіцин вважають, що експортний потенціал регіону є комплексною характеристикою, яка включає ряд складових: ресурсно-сировинний, промисловий, фінансовий, організаційно-технічний, маркетинговий, кадровий, соціально-культурний, інфраструктурний, інвестиційний, науковий та інноваційний потенціали. Представлений підхід досить повно розкриває структуру експортного потенціалу регіону та визначає його складові [5, 6].

Доволі ґрунтовно визначає експортний потенціал регіону Н. Рязанова, яка виділила відповідні складові – маркетинговий потенціал, фінансовий потенціал, промислові ресурси, конкурентоздатність [7, с. 98].

Як зазначає Н. Рязанова, категорія «експортний потенціал» є досить складною, оскільки включає як природно-сировинну базу, так і стан економіки регіону, які забезпечують науково-технічний, технологічний, промисловий, соціальний і культурний розвиток, що дає змогу досягти стійких темпів експортного виробництва і високого рівня життя населення з урахуванням існуючих і прогнозованих ринкових умов [7, с. 98].

Також є вагомим дослідження щодо сутності експортного потенціалу на рівні підприємств – як складової частини економічного потенціалу підприємства до його конкретних складових.

Є. Лапін у структурі економічного потенціалу підприємства виділяє складові – економічну, соціальну, екологічну; підсистеми – кадрову, виробничу, інноваційну, організаційно-управлінську, а також елементи серед яких є експортний [8, с. 65].

Так, Г. Одінцова та Г. Селезнєва вважають, що «потенціал підприємства представляє собою систему взаємопов'язаних елементів, які виконують визначені функції в процесі забезпечення виробництва продукції та досягнення підприємством своєї мети» [9, с. 24].

Н. Рязанова на рівні підприємства виділяє експортну функцію виробництва, зауважуючи, що вона є багатогранною і пов'язана з продовженням процесу виробництва у сфері обігу. Ця функція з надання товарам підвищеної виробничої готовності, з попередньої підготовки матеріальних ресурсів до споживання, із запровадження ресурсозбежних технологій тощо. Вона, у свою чергу, характеризує споживчий попит зовнішнього ринку [7, с. 101].

В Шумейко використовує поняття «експортний потенціал олійно-жирового комплексу», проте, не уточнює його структуру [10].

Отже, в економічній літературі є доволі аргументованими наукові підходи щодо розмежувань тлумачення поняття «експортного потенціалу» на державному, регіональному та корпоративному рівнях.

Погоджуючись із авторами в тому, що експортний потенціал на відповідному рівні є складовою економічного потенціалу, можливо так зобразити цю ієрархічну структуру (рис. 1).

Узагальнюючи наявні підходи щодо сутності експортного потенціалу цієї галузі, можна запропонувати таке визначення: «Експортний потенціал олійно-жирового підприємства (корпорації) – максимальна здатність конкретної структури олійно-жирової галузі забезпечувати пріоритетні позиції на відповідному сегменті зовнішнього ринку протягом тривалого періоду часу».

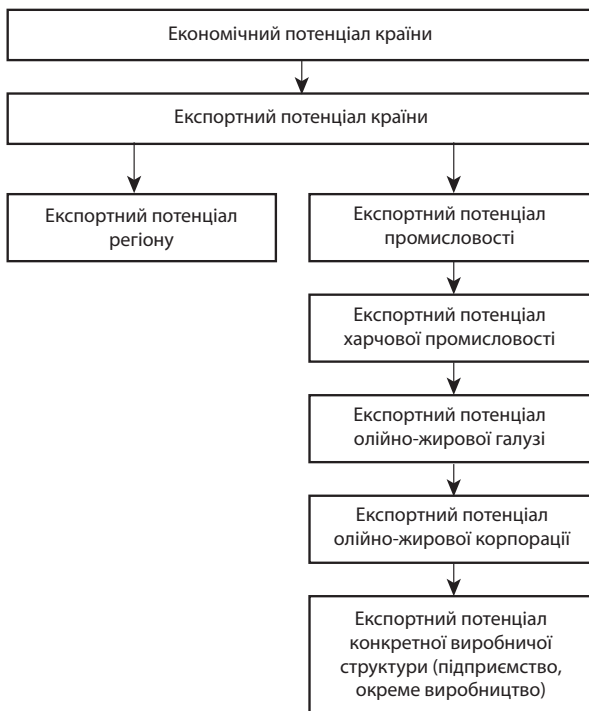

Рис 1. Ієрархічна структура експортного потенціалу олійно-жирового підприємства

Конкретизуємо роль експортного потенціалу в зовнішньоекономічній діяльності підприємств олійно-жирової галузі і наведемо окремі характеристики діяльності цієї галузі.

Про лідерські позиції цих українських виробників у світі свідчать такі факти. У 2011 / 2012 маркетинговому році питома вага України у світовому виробництві соняшнику складала 21,4% (7,2 млн т), у світовому виробництві соняшникової олії – відповідно 25,4% (3,1 млн т), у світовому експорті соняшникової олії – 55,3% (2,7 млн т). Здебільшого Україна експортувала свою продукцію в Туреччину (51,3%), до 35,1% було експортовано у країни ЄС, 12,5% – у країни США, 1,1% продукції було експортовано в інші країни. З усієї продукції харчової та переробної промисловості, що експортується Україною, експорт олійно-жирової продукції сягає 3 млрд дол. США (49,5% від усього експорту).

Наприкінці 2012 р. ситуація змінилась. Основними країнами-імпортерами в 2012 р. стали Індія (понад 30%), Єгипет (понад 10%), країни ЄС (до 20%), Іран (понад 6%) і Туреччина (6%). Окрім того, Україна почала працювати над розширенням торговельно-економічних відносин з КНР та іншими країнами. Загалом Україна експортує соняшникову олію до 90 країн світу [11].

За прогнозами галузевої асоціації «Укроліяпром» виробництво соняшникової олії в Україні у 2012 / 2013 маркетинговому році (вересень 2012 р. – серпень 2013 р.) може скоротитися на 200 тис. т у зв'язку з неврожаєм соняшника [11].

Необхідно зазначити, що найбільші виробники олійно-жирової продукції, і, зокрема тієї її частини, яка поставляється на експорт, входять до асоціації «Укроліяпром», що дає змогу цим підприємствам координувати свою співпрацю та комплексно вирішувати проблемні ситуації щодо діяльності з виробництва та постачання експортної продукції.

Найбільш потужними вітчизняними виробниками та експортерами олійно-жирової продукції в Україні є компанії «Каргіл», «Карнел» (торгівельні марки «Щедрий дар», «Чумак золота», «Чумак домашня» та інші), «Агрокосм» (торгівельна марка «Щедро») та «Бунге» (торгівельна марка «Олейна»).

Так, компанія Bunge діяльність в Україні започаткувала ще в 2002 р., придбавши компанію Careol. Bunge належать 94% акцій Дніпропетровського олійного заводу [11].

Також наведемо дані щодо постачання на експорт рафінованої олії, яка займає провідне місце у експортних поставках олійно-жирової продукції (рис. 2) [11].

Як свідчать дані рис. 2, обсяги постачання соняшникової олії на експорт значно коливались залежно від сезонності, попиту, пропозиції, цінової кон'юнктури тощо.

Ці коливання також є індикатором сукупних дій світових експортерів соняшникової олії, зокрема Аргентини та Росії.

Так, саме Україна, Аргентина та Росія є основними «експортними гравцями» на світовому ринку соняшникового насіння та соняшникової олії і в сукупності є прикладом «асоційованої конкуренції» [12].

Світові тенденції нарощування споживання олійно-жирової продукції свідчать про його перманентне зростання, тому підвищення експортного потенціалу вітчизняної олійно-жирової галузі загалом і конкретних підприємств зокрема, є пріоритетним завданням загальнодержавного значення.

Беручи до уваги актуальність розвитку цієї галузі, доцільно з метою підвищення експортного потенціалу рекомендувати реалізацію таких заходів:

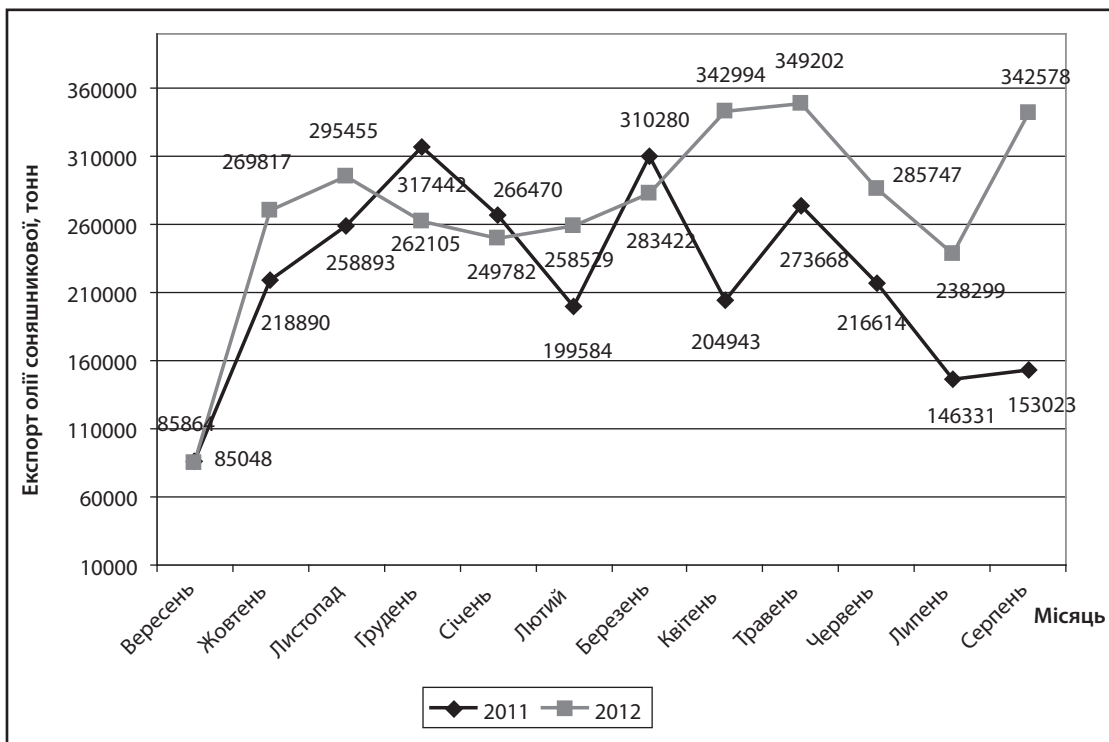

Рис. 2. Динаміка експорту соняшникової олії протягом 2010 / 2011, 2011 / 2012 маркетингових років

1. Подальше збільшення посівних площ під олійні культури з обов'язковим дотриманням агротехнічних сівозмін.

2. Подальша модернізація технологічного обладнання для забезпечення відповідних європейських і світових стандартів якості олійно-жирової продукції.

3. Реальна державна підтримка цієї галузі у напрямках просування олійно-жирової продукції на зовнішні ринки, оптимізація митних тарифів, взаємоузгодження постачання із інших країн аналогічної продукції з адекватним доступом на ці ринки вітчизняної продукції, забезпечення належної якості національних транспортних комунікацій та відповідної інфраструктури тощо.

4. Поступове запровадження світових стандартів якості харчової продукції, без домішок пальмової та інших олій імпортного виробництва у рецептурах вітчизняних товарів, які спричиняють утворення канцерогенів.

5. Формування щорічних державних замовлень на продукцію галузі у тих підприємств, які не порушують існуючих стандартів якості, мають відповідні обсяги експортного постачання.

Реалізація цих заходів буде сприяти формуванню динамічності експортного потенціалу, стабільності бюджетних надходжень що в сукупності буде визначати зростання економіки загалом.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження обґрунтовано, що олійно-жирова галузь є динамічно зростаючою, беручи до уваги такі чинники, як стабільність, забезпеченість сировиною, фінансовими ресурсами, сучасною матеріально-технічною базою.

Забезпечення підвищення експортного потенціалу підприємств і галузі загалом має відбуватись за перманентної державної підтримки та ефективного менеджменту і маркетингу на підприємствах.

Беручи до уваги, що світовий ринок олійно-жирової продукції є динамічним, мінливим, залежним від багатьох

чинників, підтримання та підвищення експортного потенціалу цієї галузі є загальнодержавним завданням. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні / За ред. академіка НАН України В. М. Гейця. – Х. : Вид-во «Форт», 2003. – 440 с.

2. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 // Редкол. С. В. Мочерний (відп. ред) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 864 с.

3. Елькин И. В. Оценка и перспективы развития экономики региона с экспортной ориентацией : автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 / И. В. Елькин. – Иркутск, 2010. – 24 с.

4. Савельев И. И. Развитие экспортного потенциала региона (на примере Владимирской области) : автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 / И. И. Савельев. – Владимир, 2011. – 24 с.

5. Сейфуллаева М. Э. Экспортный потенциал российских регионов в условиях глобализации мировой экономики / М. Э. Сейфуллаева, В. М. Капицин // Маркетинг. – 2001. – № 1. – С. 3 – 13.

6. Сейфуллаева М. Э. Маркетинговая составляющая регионального развития / М. Э. Сейфуллаева // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – № 5. – С. 67 – 77.

7. Рязанова Н. О. Структурні елементи експортного потенціалу регіону / Н. О. Рязанова // Бізнес Інформ. – 2012. – № 2. – С. 98 – 101.

8. Лапін Є. В. Економічний потенціал підприємств промисловості: формування, оцінка, управління / Є. В. Лапін // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2007. – № 1. – Т. 2. – С. 63 – 71.

9. Одинцова Г. С. Некоторые аспекты структуризации потенциала предприятия / Г. С. Одинцова, Г. А. Селезнева // Экономика развития. – 2005. – № 2. – С. 74 – 75.

10. Шумейко В. М. Маркетинговий менеджмент експортного потенціалу олійно-жирового комплексу України / В. М. Шумейко // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 177 – 184.

11. Офіційний сайт асоціації «Укроліапром» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukroliaprom.kiev.ua>

12. Економіка України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.net/>

REFERENCES

Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia]. Kyiv: Akademiia, 2002.

Elkin, I. V. "Otsenka i perspektivy razvitiia ekonomiki regiona s eksportnoy orientatsiei" [Evaluation and prospects of development of the regional economy with export orientation]: *avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk: 08.00.05*, 2010.

Lapin, Ie. V. "Ekonomichniy potentsial pidpriemstv promyslovosti: formuvannia, otsinka, upravlinnia" [The economic potential of the industry: the formation, evaluation and management]. *Visnyk SumDU. Ekonomika*, vol. 2, no. 1 (2007): 63-71.

Odyntsova, H. S., and Selezneva, H. A. "Nekotorye aspekty strukturyzatsyyu potentsyala predpriyatiia" [Some aspects of the structuring potential of the enterprise]. *Ekonomika rozvytku*, no. 2 (2005): 74-75.

Oftsiinyi sait asotsiatsii "Ukroliaprom". <http://ukroliaprom.kiev.ua>

Riazanova, N. O. "Strukturni elementy eksportnoho potentsialu rehionu" [Structural elements of the export potential of the region]. *Biznes Inform*, no. 2 (2012): 98-101.

Seyfullaeva, M. E. "Marketingovaia sostavliaiushchaia regionalnogo razvitiia" [Marketing component of regional development]. *Marketing v Rossii i za rubezhom*, no. 5 (2001): 67-77.

Savelev, I. I. "Razvitiie eksportnogo potentsiala regiona (na primere Vladimirskoy oblasti)" [Development of the export potential of the region (for example, Vladimir region)]: *avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk: 08.00.05*, 2011.

Shumeiko, V. M. "Marketynhovyi menedzhment eksportnoho potentsialu oliino-zhyrovoho kompleksu Ukrainy" [Marketing management export potential oil and fat industry of Ukraine]. *Mekhanizm rehulivannia ekonomiky*, vol. 2, no. 4 (2009): 177-184.

Seyfullaeva, M. E., and Kapitsin, V. M. "Eksportnyy potentsial rossiyskikh regionov v usloviakh globalizatsii mirovoy ekonomiki" [Export potential of Russian regions in a globalizing world economy]. *Marketing*, no. 1 (2001): 3-13.

Transformatsiini protsesy ta ekonomichne zrostantia v Ukraini [Transformation processes and Economic Growth in Ukraine]. Kharkiv: Fort, 2003.

УДК 338.57.87.18

ВПЛИВ СВІТОВИХ Ф'ЮЧЕРСНИХ РИНКІВ КУКУРУДЗИ НА ФОРМУВАННЯ ЦІН В УКРАЇНІ

РОСЛЯКОВ А. А.

УДК 338.57.87.18

Росляков А. А. Влияние мировых фьючерсных рынков кукурузы на формирование цен в Украине

Мета статті полягає у дослідженні взаємозв'язку між світовими ф'ючерсними ринками кукурудзи та фізичним ринком кукурудзи в Україні. Аналізуючи, систематизуючи та узагальнюючи інформацію про світовий ринок кукурудзи, було зроблено висновки про високу ступінь інтеграції України в систему ціноутворення на світових ринках аграрних товарів. У результаті дослідження було виявлено високий ступінь кореляції між цінами на українському ринку кукурудзи та цінами на світових референтних ф'ючерсних ринках кукурудзи. Було виявлено причинний зв'язок між ринками, що свідчить про необхідність урахування розвитку цінової ситуації на даних ринках для точного прогнозування. Перспективами подальших досліджень у даному напрямку можуть бути дослідження базису між фізичним і ф'ючерсним ринком та впливу державного регулювання ринку зерна в Україні на його ступінь кореляції зі світовими референтними ринками.

Ключові слова: ринок, кукурудза, ф'ючерс, біржа, референтний ринок, кореляція, причинність, хеджування.

Рис.: 3. **Табл.:** 7. **Бібл.:** 18.

Росляков Артем Анатолійович – аспірант, кафедра біржової діяльності, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15., Київ, 03041, Україна)

E-mail: artemroslyakov@gmail.com

УДК 338.57.87.18

Росляков А. А. Влияние мировых фьючерсных рынков кукурузы на цены в Украине

Цель статьи заключается в исследовании взаимосвязи между мировыми фьючерсными рынками кукурузы и физическим рынком кукурузы в Украине. Анализируя, систематизируя и обобщая информацию о мировом рынке кукурузы, были сделаны выводы о высоком уровне интеграции Украины в систему ценообразования на мировых рынках аграрных товаров. В результате исследования был выявлен высокий уровень корреляции между ценами на украинском рынке кукурузы и ценами на мировых референтных фьючерсных рынках кукурузы. Была определена причинная связь между рынками, что свидетельствует о необходимости учета развития ценовой ситуации на данных рынках для точного прогнозирования. Перспективами последующих исследований в данном направлении могут быть исследования базиса между физическим и фьючерсным рынками и влияния государственного регулирования рынка зерна в Украине на его степень корреляции с мировыми референтными рынками.

Ключевые слова: рынок, кукуруза, фьючерс, биржа, референтный рынок, корреляция, причинность, хеджирование.

Рис.: 3. **Табл.:** 7. **Библ.:** 18.

Росляков Артем Анатольевич – аспирант, кафедра биржевой деятельности, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (ул. Героев Оборони, 15., Киев, 03041, Украина)

E-mail: artemroslyakov@gmail.com

UDC 338.57.87.18

Roslyakov A. A. Influence of the World Futures Markets of Corn upon the Prices in Ukraine

The goal of the article lies in the study of interrelation between the world futures markets of corn and physical market of corn in Ukraine. Analysing, systemising and generalising information about the world market of corn, the article draws conclusions on a high level of integration of Ukraine into the pricing system in the world markets of the agrarian products. In the result of the study the article reveals a high level of correlation between the prices in the Ukrainian market of corn and the prices in the world reference futures markets of corn. The article identifies a causal relationship between the markets, which testifies to a necessity of taking into account development of the pricing situation in these markets for precise forecasting. Prospects of further studies in this direction could be studies of the basis between physical and futures markets and influence of state regulation of the grain market in Ukraine upon its degree of correlation with the world reference markets.

Key words: market, corn, futures, stock exchange, reference market, correlation, causality, hedging.

Pic.: 3. **Tabl.:** 7. **Bibl.:** 18.

Roslyakov Artem A. – Postgraduate Student, Department of exchange activity, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (vul. Geroyiv Oborony, 15., Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: artemroslyakov@gmail.com